

Отац косовске независности је задовољан напретком свог чеда, скоро две године после рађања на папиру, уз српски вето и после крвавих преговора. То је јуче поновио Марти Ахтисари (бивши председник Финске и добитник Нобелове награде за мир), у току посете Мадриду, где је стигао да бу учествовао на форуму о пријему Турске у ЕУ, чији је утицајни заговорник постао.

Овај ветеран-преговарач каже да Турска «има растући стратешки и економски значај за Европу, посебно са погледом на њене енергетске потребе», и имајући у виду да је «члан осталих европских и трансатлантских организација». Зато се укључио у кампању против дискриминаторског става да је Турска само кандидат за интеграцију. «Тражимо од ЕУ да Турску третирао као и било коју другу земљу», објашњава, и инсистира на отварању преговора «у којим се неће блокирати ни једно поглавље, нека се пусти да процес тече и нека престане да се говори о алтернативним решењима (за пријем), јер Турцима то нисмо обећали». Упозорава да би у том случају, кредибилитет ЕУ био доведен у питање.

Није се само турска кандидатура издувала. И други у фиоци, као балканске земље, такође су изгубили популарност међу грађанима ЕУ које је погодила криза. «Можда смо били брзи у једној конкретној етапи. То је дало крила критичарима проширења», објашњава Ахтисари. «Глупо је мислити да је једна земља савршена демократија чим уђе у ЕУ. Нацијама које су живе у комунистичкој диктатури, потребна је готово једна генерација да би се створило нешто налик на демократију. Треба мењати деловање људи.»

Но, сваки аспирант за улазак у ЕУ, посебно они са Балкана, «треба да признају да је Косово независно. Мислим да није добро увести у ЕУ ни једну земљу која има проблеме са својим суседима, већ оне које сарађују са суседима. Не желимо нове проблеме, имамо их довољно».

Ахтисари каже да Срби треба то да схвате као неповратну чињеницу и подсећа да смо «у XXI веку, и ако се нека Влада понаша као што се понашала Милошевићева 90-их година, губи право да влада».

Ту повлачи за уши Шпанију и Грчку, једина два стара члана европског клуба који нису признали независност бивше српска провинције. «Мислим да су оба случаја јако

несретна и очекујем да се њихов став промени. Ситуација на Косову је *sui generis*, и не видим ништа слично у ове две земље.» Милошевић је у тадашњем српском региону укинуо њену аутономију «не неуставан начин» објашњава, «и осим тога, избацио Албанце са посла, прогањао их са војском – што је довело до оружаног отпора дела Албанаца и до међународне интервенције». УН је тада (1999) «требало да да Србији пет година да припреми признање независности, али је било тешко да међу члановима Савета безбедности дође до договора». У сваком случају, понавља Ахтисари, «ради се о јединственом случају који не би требало да забрињава Шпанце» и не представља никакав преседан. Узети га као пример на другим местима, као што је то урадила Москва са Осетијом, није легитимно. «Русија је напала једног члана OSCE. Да је бар признала Косово, имала би интелектуални аргумент да изједначи обе ситуације, али било како било, то су два сасвим различита случаја.»

Марти Ахтисари види да самопроглашена седма држава из бивше Југославије, напредује према његовом рачуну. «Ушла је у економске институције и може да постане снабдевач региона енергијом. Иако ће бити потребне године да се види плод тих инвестиција.» Корупција постоји, али појашњава «да би се критиковало, треба признати да ни наша друштва нису чиста».

Што се тиче заједничког живота Срба и Албанаца, «то се побољшало по унутрашњим енклавама, чији становници почињу да прихватају да је неопходно да почну да се интегришу».

(Ел Мундо, превео Бранислав Ђорђевић)